

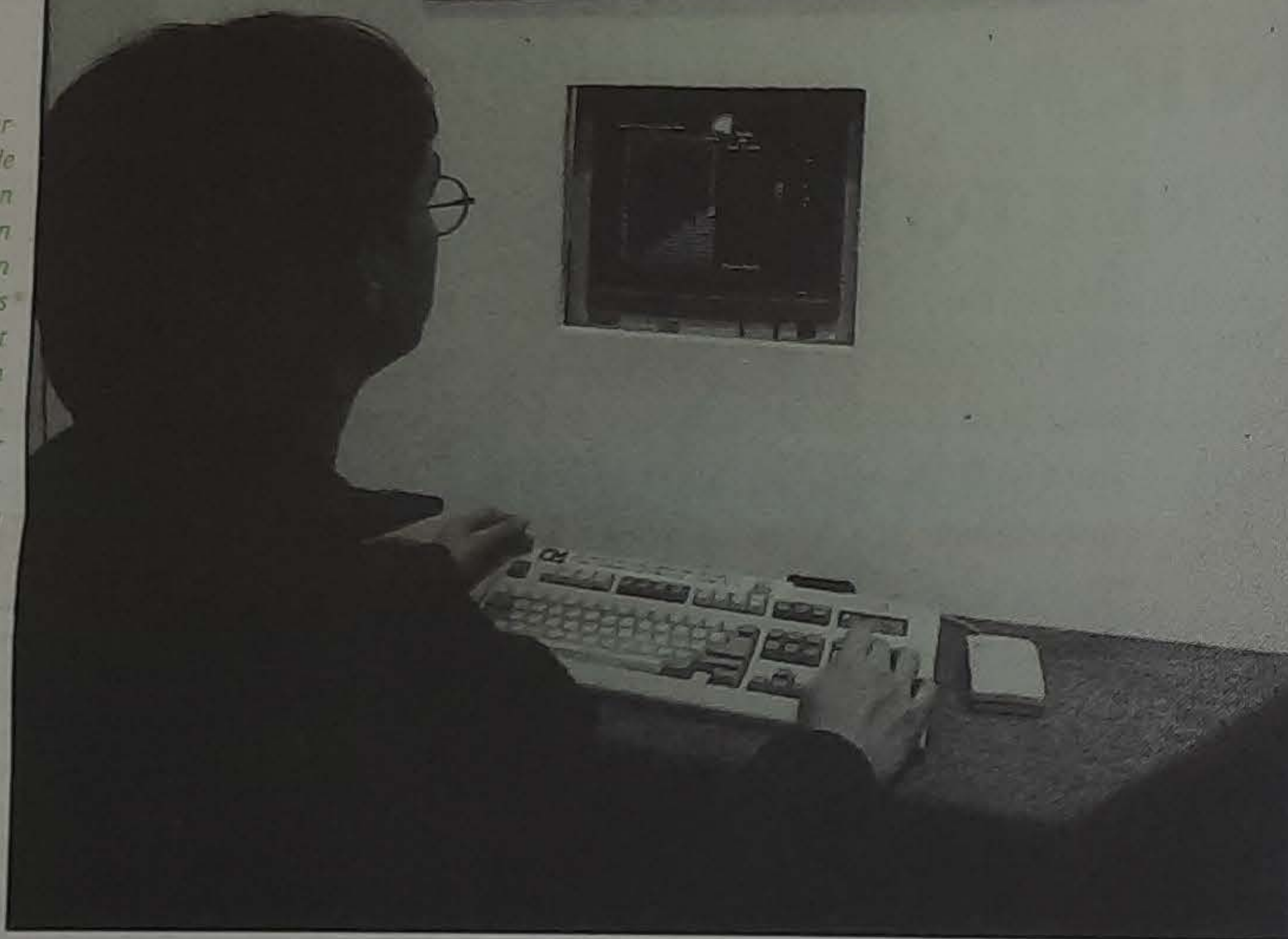
DE COMPUTER ALS ZEGEN VOOR DE PAROCHIE?

Foto's: KNA

Das Evangelium verkündigen mit dem Computer

Wir zeigen wie...

'Het Evangelie verkondigen met de computer. Wij tonen hoe...' Het was een van de vele kreten van de standhouders op Credo Bit '95. Het aanbod varieerde van de zeer nuttige programma's voor parochie-administratie tot elektronisch gestuurd klokgebied of het programma met 'preek-ideeën', waarbij men zich af kan vragen of een retraite niet meer op zijn plaats is.

'De pastoor hoedt zijn schaapjes met een muis'

Parallel aan het congres is een beurs ingericht waar 36 aanbieders hun waren tentoonstellen variërend van computerprogramma's voor parochie-administratie tot het milieuvriendelijk vernietigen van inktpatronen van printers. Tientallen camera- en radioploegen verdringen zich rond Landwehr met zijn programma 'On-line mit Jesus'. Voor sommigen vormt hij zelfs het enige interessante aspect van het congres. Zijn buurman op de beurs, die programma's verkoopt voor de administratie van een kerkhof, krijgt zo weinig bezoek en kijkt telkens zo teleurgesteld dat het bijna lachwekkend is. Medelijden is niet op zijn plaats: tenslotte kan de man van zijn programma leven en heeft hij vele parochies en gemeenten als klant terwijl Hartmut Landwehr schoorvoetend

moet bekennen dat ondanks zijn wereldwijde bekendheid "bij miljoenen mensen" hij het afgelopen jaar nog geen tien 'biechtprogramma's' (98 mark per stuk) heeft verkocht. De reacties onder het publiek van dit gezamenlijk door katholieken en protestanten georganiseerde congres zijn, met name onder de katholieken, ietwat smalend. Pastoor Sack uit de omgeving van Frankfurt heeft er geen goed woord voor over. De enthousiaste veertiger schrikt er dan ook niet voor terug om Landwehr in zijn stand op te zoeken en hem enkele zeer kritische vragen te stellen. Want ook al benadrukt Landwehr voortdurend dat zijn programma "voorbereidt op de biecht" en geen enkele sacramentele waarde heeft, dan blijft het toch meer een speeltje voor de computerfanaat.

Landwehr bedacht, met hulp van catechismus en boekjes voor godsdienstonderwijs, ruim 200 zonden, uiteenlopend van moord tot het gebruik van CFK-houdende spuitbussen. Het programma begint met het maken van een kruilsteken met behulp van een zogenaamde 'muis', een apparaatje waarmee op het computerscherm programma-onderdelen kunnen worden aangewezen en geactiveerd. Vervolgens moet een keuze worden gemaakt via de tien geboden en kunnen de eigen 'zonden' worden aangeklikt. Dan volgen 'wijze raadgevingen' (ulteindelijk van de programmeur Landwehr) en de 'penitentie'. Want Landwehr was zo klen om elke zonde van een cijfer te voorzien. Aan de hand van het puntentotaal wordt een penitentie opgelegd die, zo ondervond een argeloze bezoeker, voor hem

Telkens kijkt de man hoopvol op en vervolgens weer ietwat beteuterd. Verreweg de meeste bezoekers, en vooral tientallen radio- en televisieploegen, hebben geen oog voor hem, maar voor zijn buurman, die het veelbesproken 'biechtprogramma voor de computer' heeft bedacht.

Vele bezoekers van 'Credo Bit '95', een congres over het gebruik van de computer in parochie en gemeente in het Duitse Friedberg, nemen het biechtprogramma niet serieus, maar bedenker Hartmut Landwehr verzekert het congres in ieder geval wel van belangstelling.

JAN PEETERS

bestond uit maar liefst enkele tientallen onzeverders en weesgegroeten. Je kunt die dan regel voor regel meebidden met de computer (die dingen beschikken ook al over spraak). Het wachten is op gebruikers van dit programma die getraumatiseerd raken vanwege het dwangmatige karakter van de penitentie: die moet worden volbracht vóór het programma opnieuw te gebruiken is.

"Voorbereiding op de biecht doe je met de heilige Geest en niet via de computer", is het commentaar van een jonge priester, die verder heel nuttige mogelijkheden ziet in het gebruik van de 'PC', zoals de 'personal computer' in het spraakgebruik heet. Een andere bezoeker vergeleek het programma met de in de middeleeuwen uit de hand gelopen praktijk van de 'boetecatalogus', waarmee de gelovige zijn staat van genade als het ware kon aflezen aan het totaal van minpunten.

Weer een ander wees op het belang van een goede gewetensvorming als basis voor het ontvangen van het sacrament van boete en verzoening; daarvoor zou een soortgelijk, maar dan beter uitgevoerd programma hooguit een ruggesteuntje kunnen zijn. Maar over één ding is iedereen het roerend eens; er wordt weer serieus gepraat over de biecht. Een positief aspect daarvan is dat toch een aantal katholieken aan het denken gaat over een voor hen zelf in vergetelheid geraakt sacrament nu menige krant min of meer de spot drijft met deze 'elektronische biechtstoel'.

Want over bekendheid heeft Credo Bit niet te klagen. Het rond de 800 liggende aantal deelnemers van dit jaar mag dan wat lager zijn dan dat van 1994, de aandacht van de pers is overweldigend. Initiatiefnemer Detlef Rose, evangelische 'Pfarrer' uit Neurenberg loopt dan ook vergenoegd te glimmen in zijn kennelijk gloednieuwe zwarte pak met coljaar.

Zoals hijzelf opmerkte aan het begin van het congres, dat hij en zijn collega's van de vereniging 'Pfarrer und PC' niet langer als de excentriekelingen worden gezien, maar als een serieuze club die probeert priesters, dominees en andere kerkelijke medewerkers te helpen bij de invoering en het gebruik van de PC.

Want voor de nieuwigheid heeft de computerwereld veel weg van een jungle waar voortdurend dure merknamen en allerlei toepassingen als beste en goedkoopste worden aangeprezen.

"Je moet dan ook niet denken dat de pc werk uit handen neemt", verduidelijkt Rose, "wel kan werk worden vergemakkelijkt".

Daarbij gaat het vooral om administratieve handelingen. Zo kan met de inmiddels spreekwoordelijke druk-op-de-knop in een keer een overzicht worden verkregen van alle 65-plussers in het parochiebestand of alle kinderen die qua leeftijd in aanmerking komen voor het Eerste-Communieproject.

De vereniging 'Pfarrer und PC' heeft zich ten doel gesteld de mogelijkheden van de PC efficiënt in te zetten voor evangelisatie, pastoraat en administratie van parochie of gemeente.

Belangrijk daarbij is, zo waarschuwt voorzitter Detlef Rose, dat de computer optimaal als hulpmiddel wordt gebruikt en geen doel op zich wordt. Ofschoon de prijzen voortdurend dalen blijven de bedragen die neergeteld moeten worden voor een compleet systeem aanzienlijk. Het uiteindelijk door de gelovigen opgebrachte geld moet niet alleen nuttig worden besteed, maar ook aan een systeem dat zo bij de tijd is dat het de voorlopige ontwikkelingen ook nog aan kan.

'Pfarrer und PC' biedt advies, informatie over de ontwikkelingen op het gebied van apparaat

('hardware') en programmatuur ('software'), over consequenties van elektronische verwerking van persoonsgegevens, uitwisseling van praktijkervaringen, cursussen.

Belangrijk is bijvoorbeeld hoe de administratie wordt georganiseerd. Gegevens mogen niet zonder meer voor iedere gebruiker beschikbaar zijn. Bovendien moet strak geregeld worden dat er altijd een actuele kopie, een 'back-up' in het jargon, aanwezig is die op een brand- en inbraakbeveiligde plaats wordt bewaard. Bovendien moeten programma's betrouwbaar zijn zodat niet, zoals een anekdote de ronde deed, een parochiaan elektronisch weer tot leven kan komen die vorig jaar is overleden.

Een ander belangrijk aspect is de onderlinge uitwisselbaarheid van programmatuur, de zogenaamde 'compatibiliteit'. Ook computers kunnen het af laten weten en dan moeten de gegevens toch beschikbaar blijven.

Maar ook dienen 'data', zoals gegevens in computertaal heten, tussen verschillende programma's te kunnen worden uitgewisseld. Een adressenbestand op de computer is mooi, maar je moet ze ook zonder al te veel rompslomp kunnen gebruiken voor het etiketteren van een rondzendbrief.

Een vereniging als 'Pfarrer und PC' bespaart dan ook menig pastoor of dominee angstzweet en slapeloze nachten of in het uiterste geval een grandioos fiasco. Hoogtepunt vormt de jaarlijks gehouden bijeenkomst 'Credo Bit' waarbij telkens een bijzonder aspect wordt belicht.

Dit jaar stond Credo Bit vooral in het teken van leren en denken. De samenvatting tussen thema en uiteindelijke programma was wat kunstmatig, maar daarom niet minder boeiend. Een belangrijk deel werd besteed aan het uitleggen van verschillende als nuttig ervaren programma's

voor onder meer tekstverwerking, opslag van (persoons-)gegevens en financieel beheer. Daarnaast werd ingegaan op de ethische aspecten van het computergebruik, in het bijzonder op de werking van computerspelletjes.

Het karakter van de spelletjes die op de markt worden gebracht is veelal gewelddadig, zo concludeerde prof.dr. Helmut Lukesch, die al tien jaar het verschijsel computerspel voor de universiteit van Freiburg bestudeert. Daarbij gaat het om een breed scala variërend van het uitschakelen van een giftig slakje in de reeks aardige 'Commander Keen'-programma's tot het met een kettingzaag bewerken van tegenstanders van het in Duitsland inmiddels verboden 'Doom'. En dan zijn er natuurlijk nog walgelijker programma's van kennelijke geesteszieken zoals 'KZ-manager' (afkomstig uit Canada) waarbij de speler een vernietigingskamp optimaal moet laten werken of een race-programma waarbij extra bonuspunten worden behaald bij het overrijden van een agent of moeder met kind.

Wezenlijk is, zo concludeerden ook de deels geschokte aanwezigen, hoe de opvoeding van het kind is. Want ook is gebleken dat ofschoon viervijfde van de kinderen ervaring heeft met spelletjes, de meesten dit soort rommel al snel naast zich neerlegt.

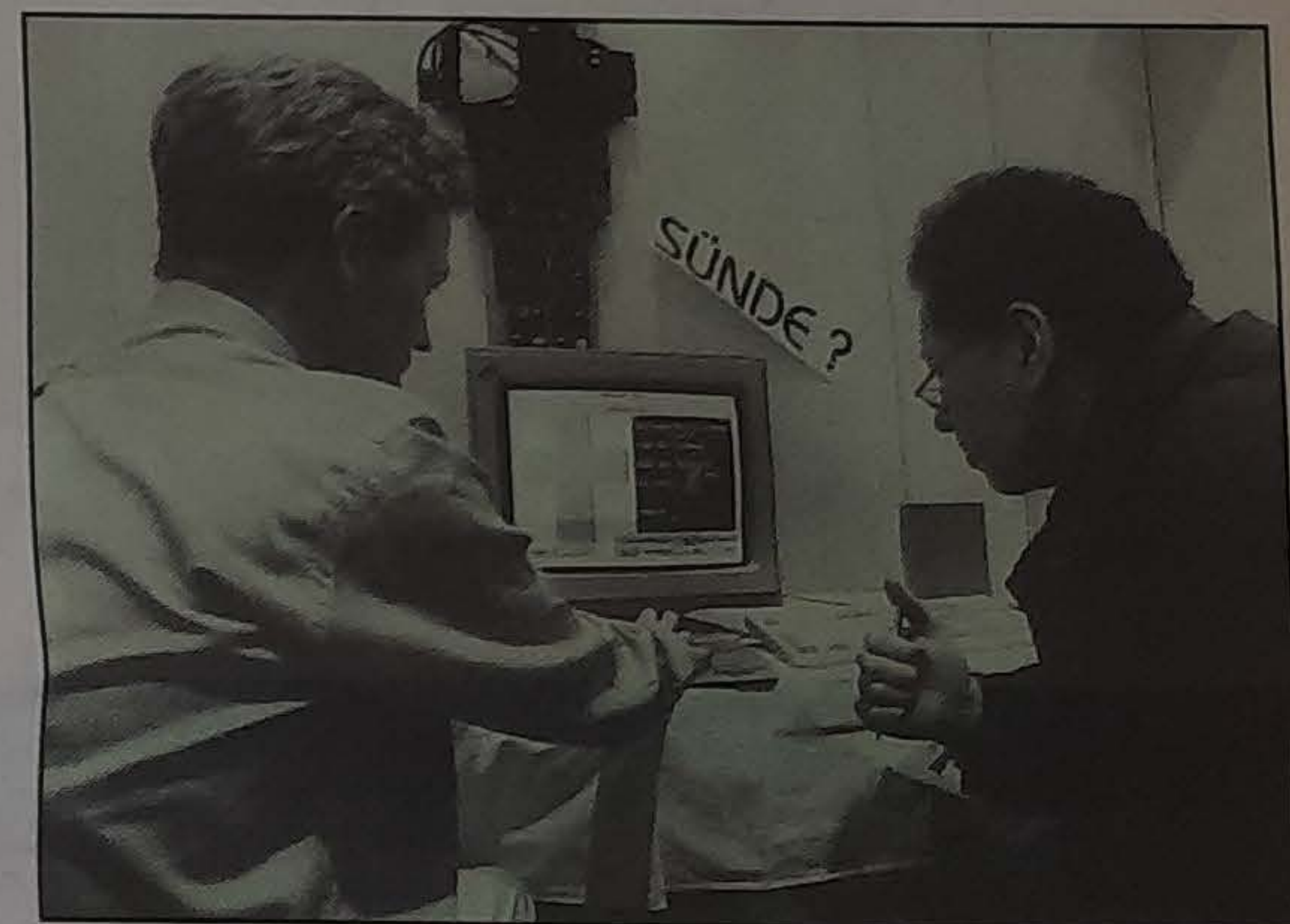
Maar toekomst van de Kerk staat of valt natuurlijk niet met het niet beschikbaar zijn van een goede bijbelvertaling op PC. Je moet de zaken wat relativeren vindt pastoor Sack. Hij zal van zijn leven niet een elektronische agenda gebruiken, "dan zouden mijn parochianen zich als een nummer beschouwen, ze zien me aankomen!".

Educatieve spelletjes daarentegen zijn er in verhouding maar weinig en de educatieve werking van het spelen op zich wordt door veel ouders schromelijk overschat. De ontwikkelingskosten van educatieve spellen zijn veel hoger en de omzet altijd onzeker. De kosten van het spannende (schiet-)spel daarentegen zijn er vaak binnen drie maanden uit, dus voordat de inkomsten drastisch terugvallen door illegale kopieën.

Imiddels zijn er ook bijbelse computerspelletjes verschenen zoals 'Noah & Co' of Mozes die de Israëlieten uit Egypte moet bevrijden. Aardig zijn de bijbelverhaaltjes waarbij kinderen de bijbehorende plaatjes kunnen kleuren en tot puzzels kunnen omtoveren.

Maar de meningen over het effect ervan zijn verdeeld. Minder verdeeld is men over het nut van de bijbel op PC.

De mogelijkheden daarvan reiken in velerlei opzicht verder dan die van een concordantie (een boek waarin alle in de bijbel voorkomende woorden alfabetisch gerangschikt zijn, met alle voorkomende plaatsen -red.) en met een beetje snelle computer

'De elektronische biechtstoel is te vergelijken met de in de middeleeuwen uit de hand gelopen praktijk van de 'boetecatalogus', waarmee de gelovige zijn staat van genade als het ware kon aflezen aan het totaal van minpunten.'

heb je alle citaten in een oogwenk onder elkaar om in een tekst te worden verwerkt of uitgeprint.

Ook in Nederland bestaan dergelijke programma's zoals die van het Nederlands Bijbelgenootschap en van de Katholieke Bijbelstichting, die in samenwerking zijn ontwikkeld. De KBS geeft de Willibrordvertaling uit op diskette voor een bedrag van 550 gulden.

Een flink bedrag overigens voor een programma uit 1990 dat wat kneuterig aandoet bij buitenlandse versies omdat het geen muisbediening kent of direct herkenbare bedieningsstructuur zoals die al jaren vrijwel standaard is in de algemene programmatuur.

Het is nog onzeker of de KBS uit zal komen met een verbeterde versie op CD-ROM, een opslagmedium als de geluids-CD, maar dan voor computergegevens. Wat dat betreft hebben onze Duitse geloofsgenoten het voordeel dat zij een klantenpotentieel hebben dat vele malen groter is en dus financieel interessanter.

Maar toekomst van de Kerk staat of valt natuurlijk niet met het niet beschikbaar zijn van een goede bijbelvertaling op PC. Je moet de zaken wat relativeren vindt pastoor Sack. Hij zal van zijn leven niet een elektronische agenda gebruiken, "dan zouden mijn parochianen zich als een nummer beschouwen, ze zien me aankomen!".